

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

Raportti vetää hyvin yhteen laajan kokonaisuuden.

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

Organisatorinen soveltamisala tulee olla selkeästi kuvattu. Julkinen sektori on isossa muutoksessa, kun toimintoja ulkoistetaan ja yhtiöitetään. Jos viitataan vain julkiseen tehtävään, julkisen vallan käyttöön tai PSI direktiiviin, aiheutuu tulkintaongelmaa. Sovelletaanko lakia lainkaan tai osittain.

Laaja organisatorinen soveltamisala kannatettavaa hyvän hallinnon ja perusoikeuksien toteuttamiseksi.

Tiedonhallinta tulisi nostaa osaksi tehtävien hoitamista, johtamista ja toiminnan tehokkuutta, kuten arkistolain uudistamista valmistellut työryhmä korostaa. Tiedonhallinta ei ole erillinen tukitoiminto.

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

-

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvallisuus

Suojaustasojen III ja IV selvempi erottaminen olisi perusteltua, koska suurin osa viranomaisten asiakirjoista luokiteltaneen niihin. Onko jako näihin kahteen tasoon yleensä tarpeellinenkaan, vai riittäisikö yksi taso?

Eryteisesti uuden tietosuojasetuksen soveltamisen jälkeen lokitietojen merkitys kasvaa, joten niitä koskeva kansallinen lainsäädäntö olisi tarpeen, kuten selvityksessä todetaan.

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

Kohdassa 5.4.3. esitettyyn voidaan yhtyä. Varsinkin pitäisi päästä eroon siitä, että viranomainen pyytää asiakkaalta tietoja, jotka on saatavissa (muista) julkisista rekistereistä.

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

-

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

Työryhmän ehdotus julkisuuslain 24§:n uudistamisesta on kannatettava varsinkin niin, että jokainen salassapitoperuste olisi oma pykälänsä.

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

Kuten työryhmä esittää, julkisuuslain 16§:n 3 mom. ja henkilörekisterilain välistä suhdetta tulisi selventää. Tästä on osoituksena myös tuore EOA:n ratkaisu 18.9.2017, joka liittyy tuomioistuimissa käytössä oleviin julkisuuskäytäntöihin.

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

Kun ollaan sisällyttämässä arkistointiin liittyvät asiat lakiin tiedonhallinnasta, olisi aika päivittää myös nimikkeet: jokaisella viranomaisella pitää olla arkistovastaava -> jokaisella viranomaisella tulee olla tiedonhallinnasta vastaava. Säilytysaikojen määrittely on osa laajempaa tiedonhallinnan suunnittelua. Arkistovastaavana toimiminen koetaan monissa organisaatioissa sivutoimena, jota voi hoitaa kuka tahansa.

Tässä kohdin voi yhtyä jo annettuun lausuntoon/ Pekka Henttonen/Tampereen yliopisto: "Vaikka raportissa muuten kieltäydytään ottamaan kantaa viranomaisten hallinnon organisointiin, siinä kuitenkin ehdotetaan "arkistovastaavan" nimeämistä (s. 142). Tehtävä olisi suppea-alainen ja statukseltaan ilmeisen vähäinen. Siksi se toisi enemmän vääriä mielikuvia kuin veisi asioita oikeaan suuntaan. Sama koskee raportin mainintaa "metatietojen ja muiden *asiankäsittelyä* koskevien tietojen hallinnasta", mikä viittaa hyvin suppeaan näkemykseen asiakirjahallinnasta. Olisi toivottavaa, että laissa tämän sijaan mainittaisiin kaikki asiakirjahallintaan liittyvät tehtävät (esim. SFS-ISO 15489:n standardin pohjalta) ja velvoitettaisiin nimeämään niistä vastaava henkilö, jolla on tehtävään asianmukainen yliopistokoulutus."

Tietoaineistoihin liittyvä kahdelta suunnalta tuleva metatieto-ohjeistus (OKM, VM) voi käytännössä aiheuttaa haasteita. Nykyiset Sähke-metatiedot tukevat sähköistä asianhallintaa ja -asiointia eikä niissä korostu säilyttämiseen liittyvät vaatimukset.

On erittäin kannatettavaa, että kansallisarkiston arkistointijärjestelmään voidaan siirtää myös tietoaineistoja, joita ei arkistoida pysyvästi. Tarve kansalliselle sähköiselle arkistolle suuri VAPA-palvelun alasajon jälkeen. Siirtotarve on ajankohtainen ensimmäisille sähköisen arkistoinnin luvan saaneille.

Onko tarpeen ja voidaanko henkilötietojen säilytysajat määritellä laissa.

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

-

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

Työryhmän sivuilla 153 ja 154 esittämät uudistusehdotukset ovat perusteltuja ja kannatettavia.

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

Kehitystyössä pakollisuutta parempi kannuste on organisaation saama oma tai viranomaisten yhteinen hyöty ja kustannusten säästäminen.

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Pylkkänen Maija-Liisa
Tekes - Maija Pylkkänen/asiakirjahallintopäällikkö, Ari
Suomela/lakiasianjohtaja, Pekka Pajuoja/tietohallintojohtaja